

RELAȚIA ÎNVĂȚĂTOR – ELEV, PRINCIPALUL FACTOR DE STIMULARE A ÎNVĂȚĂTURII

Prof. înv. primar Drăghici Cornelia Delia

În relația elev-învățător, a fost și va rămâne esențială problema prestanței și autorității învățătorului, a autorității sale. Această relație stabilă în cadrul cuplului educativ se deosebește de orice tip de relație, prin poziția specifică a celor doi membri ai săi. Datorită acestui caracter unic de nerepetabilitate identică, relația ar părea să nu aibă repercusiuni de model pentru alte raporturi în care intră elevul, simultan sau succesiv. El nu o poate prelua ca atare pentru comportarea sa nici în grupul familial, nici în cel de prieteni sau în viitor, la locul de muncă.

Pe de altă parte însă, prin faptul că este totuși un schimb de influențe între conștiințe, între ființe umane, relația învățător-elev deține note comune oricărei relații sociale.

Avem o mare răspundere morală față de copiii care ne sunt încredințați ca elevi. Atitudinea și strădaniile noastre vor avea efecte deosebit de importante asupra procesului maturizării copilului. Unul dintre principalii factori care contribuie la angajarea copilului în activitatea de învățare este **exemplul** pe care îl poate desprinde din însăși viața și comportarea învățătorului său. Învățătorul este pentru elev **modelul pe care îl imită**. Nu există elev care să nu caute să își imite învățătorul fie la mers, fie la atitudini, gesturi, ticuri, îmbrăcăminte etc.

„Să nu credeți că educați copilul numai atunci când vorbiți cu el, când îl povățuiți sau îi porunciți. Îl educați în fiecare moment al vieții voastre, chiar și atunci când nu sunteți la școală. Felul cum vă îmbrăcați, cum vorbiți și despre alți oameni, cum vă bucurați sau vă întristați, cum vă purtați cu prietenii sau cu dușmanii, cum râdeți sau chiar cum citiți ziarul- toate acestea au pentru copil mare însemnătate” (Andre Berge).

Contactul cu elevul nu are loc numai în clasă, în timpul orelor, ci elevul îl urmărește pe învățător oriunde îl vede. De aceea el trebuie să fie consecvent în comportamentul său, căci nimic nu este mai dăunător educației ca discordanța între principiile etice afirmate și manifestările faptice.

Punctualitatea elevului este oglinda punctualității învățătorului. Dacă acesta întârzie la ore sau dacă, fiind în clasă, își ocupă timpul cu altceva decât cu preocupări privind lecția și elevii, elevul va deduce că se poate face și altceva decât datoria. El trebuie să vadă că învățătorul se străduiește să-l învețe, că nu așteaptă să treacă timpul, să sune soneria și să plece.

De caracterul și calitatea „ dialogului” pe care învățătorul îl stabilește în raportul de muncă școlară cu elevii săi, de caracteristicile climatului pe care îl creează la lecție depinde în mare măsură efectul muncii sale educative.

Dragostea pentru copii, capacitatea de empatie, delicatețea sufletească, măiestria și tactul pedagogic, puterea de stăpânire de sine, pasiunea pentru profesiunea aleasă sunt tot atâtea calități ale învățătorului care-i asigură eficiența muncii la catedră.

Rezultatul unui raport pozitiv învățător –elev se va regăsi în oamenii formați pentru o integrare armonioasă în circuitul vieții sociale, ca și stima perpetuă pe care aceștia o poartă educatorilor care își onorează sarcina socială asumată.

În cazul când relația învățător –elev este negativă, ca urmare a unor insuficiențe și neîmpliniri ale muncii didactice a celui dintâi, se ivesc carențe în viața școlară a copiilor și cu deosebire a unora dintre ei, deoarece nu toți reacționează la fel de sensibil la situațiile stresante create. Comportamentul creat este în funcție de educația psihologică personală și de condițiile particulare de viață în afara școlii. Echilibrul psihic și moral al acestor copii devine instabil, ei vin încruntați la școală și sunt pâdiți de pericolul dereglărilor psihice, al tulburărilor de conduită, al rămânerii în urmă la învățătură și chiar al eșecului școlar.

Ne punem întrebarea: „Ce așteaptă elevul de la învățătorul său?”

Așteaptă foarte multe! Așteaptă să fie bun și blând în relațiile cu cei mici, să fie drept, să-i trateze ca pe niște oameni mari, să-i facă să fie apropiați de el, să le fie cel mai apropiat prieten căruia să-i poată destăinui toate secretele, și bune și rele, fără rețineri.

Comunicarea didactică permanentă între acești parteneri educaționali, învățător-elev, stă la baza creșterii eficienței relației lor.

Dacă elevul simte că este înțeles, acceptat, devine mai comunicativ, mai receptiv față de mesajul învățătorului și manifestă o dispoziție sporită în a-i răspunde.

Aminteam mai sus că o condiție a comunicării reale și sincere dintre învățător și elev este **empatia**. Pentru realizarea acesteia trebuie ca învățătorul să-și asculte elevii cu atenție, să-i înțeleagă,

să admită uneori mici compromisuri, dar să manifeste și luciditate și putere de convingere.

Încă din primele zile de școală, copilul îl consideră pe învățătorul său ca pe cel mai apropiat prieten. El este totul mai ales pentru **copiii lipsiți de un mediu familial** prielnic legăturii dintre familie și școală. Acești copii se țin mereu de dascălul lor, vor să stea de vorbă cu el, îi pun fel de fel de întrebări, îi comunică ce au mai aflat ei, ce-au făcut de ieri, de când s-au despărțit...

În acesele condiții rolul învățătorului se amplifică la noi dimensiuni, de la un simplu transmițător de cunoștințe la acela, mai dificil, de mentor spiritual, un al doilea părinte-, un părinte care trebuie să cunoască și să interpreteze primele semne de neliniște din ochii copilului, de însingurare, de scădere a randamentului școlar, de neparticipare la viața școlară, de lipsă a încrederii în sine. Îngrijirea de care are nevoie un copil nu constă numai în satisfacerea nevoilor sale primare (hrană, igienă, somn), ci și în stabilirea unei profunde relații de **comunicare afectivă**, care se află la baza dezvoltării sale fizice și psihice. Numai astfel copilul dintr-o instituție de ocrotire poate să capteze încredere și să intre în contact cu lumea exterioară.

Învățătorul este în ochii copilului cel mai drept dintre oameni, cel mai priceput; și cu această situație s-au întâlnit aproape toți părinții la vremea primelor zile de școală: oricât ar voi ei să-i explice ceva copilului care susține ceva ce ar fi înțeles greșit și părinții ar dori să-l corecteze, el va „rezista” oricărei metode de convingere, pentru că „...nu, nu așa ne-a zis nouă Doamna...” A doua zi, părinte-copil, de mână, vor veni la Doamna să clarifice „drama” creată. Este și aceasta un fel de răsplată, pentru că **învățătorul este poate singurul dascăl din care un suflet de copil își face o icoană...**

Așadar, subiectul de față nu poate lăsa să se întrevadă un final al temei propuse. Subiectul de față amintește, printre altele, și faptul că elevul așteaptă ca învățătorul – și numai el- să-i spună nu numai ce a știut, dar mai ales ce n-a știut, ce trebuie să mai învețe; așteaptă cu înfrigurare să vadă locul pe care –l ocupă în complexul clasei. De aceea obișnuim ca, prin compararea lucrărilor lui de astăzi cu cele anterioare, să-i arătăm progresul pe care l-a făcut. Dacă-i spunem și-i motivăm progresul elevul se va bucura, va căpăta încredere în el și în forțele sale, îl vom evidenția numai în cadrul grupului. Dimpotrivă, dacă ne vom lansa în laude la adresa unuia în dauna altuia, dacă le vom aprecia munca prin clemență sau/ și printr-o ieșită din comun exigență, vom cădea lesne în situații neplăcute, pentru că desigur, și noi suntem oameni și putem greși, iar raportul apreciativ părinte –copil/învățător nu poate avea decât un „numărător” egal cu câteva zeci, pe când „numitorul” este întotdeauna egal cu unu.

La sfârșitul fiecărei serii, deci la sfârșitul clasei a IV-a, când elevii au ajuns la un oarecare grad de discernământ, creând o atmosferă oarecum solemnă, rugându-i să-și schimbe locurile în bănci, le dăm spre completare un chestionar; ca să fie cât mai sinceri, nu le cerem să-și scrie numele. Din lipsă de spațiu, vom prezenta aici, înșiruite, doar întrebările, așadar: **1. Te bucuri că ai învățat în cei patru ani cu d-na învățătoare?; 2. Crezi că puteai face o alegere mai bună? De ce?; 3. Ai venit vreodată supărat la școală din cauza d-nei învățătoare? De ce?; 4. Dar din cauza părinților? De ce?; 5. Ce obiecte ți-au plăcut mai mult? De ce?; 6. Care obiecte nu ți-au plăcut? De ce?; 7. Când ai avut cele mai mari emoții și din ce cauză?; 8. Dar cea mai mare bucurie?; 9. Ce apreciezi la d-na învățătoare?; 10. Ce nu-ți place la dumneaei?; 11. S-au împrietenit părinții tăi cu doamna învățătoare?; 12. Cum marchezi trecerea clasei voastre prin această școală?**

Revenind la raportul de care aminteam mai sus, vom recunoaște că nici un învățător de pe lume, nici un „numitor”, nu va confunda vreodată scrisul elevilor săi dintr-un sfârșit de serie, oricât de „nesemnăt” ar fi chestionarul; citindu-l, va avea în față confuziile și literele mâncate și numai de unul sau altul dintre elevi, dar asta este o altă poveste...

Bibliografie:

Ghivirigă, Luminița (2003), Relația profesor –elev din perspectiva lecției moderne, E.D.P., București.

Ionescu, Mihaela, (2013), Managementul clasei, Ed. Humanitas, București.

Popescu, Ion (1992), Prietenii noștri de la catedră, E.D.P., București.

Potorac, El., (1978), Școlarul între aspirație și realizare, E.D.P., București.